

[nrc.nl](https://www.nrc.nl)

Ontwikkelen medicijn kanker kost fractie van wat industrie beweert

Karel Berkhout 11 september 2017 om 15:22

4-5 minuten

Het ontwikkelen en het op de markt brengen van een nieuw kankergeneesmiddel kost ongeveer 650 miljoen dollar (540 miljoen euro). Dat is ruwweg een kwart van de 2,7 miljard dollar die de farmaceutische industrie zelf noemt als kosten voor onderzoek en ontwikkeling (R&D) voor een (kanker)medicijn.

De berekening door twee Amerikaanse oncologen is maandag gepubliceerd in het medische vaktijdschrift *JAMA Internal Medicine*. Daaruit blijkt ook dat kankergeneesmiddelen bijna tien keer zoveel aan omzet opleveren als ze kosten aan R&D.

Miljoeneninvestering, miljardenopbrengst

Kosten en opbrengsten van de tien onderzochte (kanker)geneesmiddelen lopen sterk uiteen. Enkele uitschieters op een rij:

Irinotecan kostte 816 miljoen dollar (680 miljoen euro) en bracht in de anderhalf jaar dat het op de markt is 1,06 miljard omzet op: een zeer korte terugverdientijd voor een investering.

Enzalutamide kostte 470 mln en heeft in de vier jaar na de

marktintroductie al 21 miljard dollar aan omzet opgebracht.

Eculizumab kostte 817 miljoen dollar en heeft in bijna 9 jaar zo'n 13 miljard omzet opgeleverd. Eculizumab is een geneesmiddel voor de zeldzame nieraandoeningen PNH en aHUS. Voor aHUS kost het medicijn 156.000 tot 526.000 euro per patiënt per jaar. [In Nederland ligt dat bedrag nu op maximaal 70.000 euro](#), door een vernieuwende aanpak van het Radboudumc.

Het cijferwerk geeft brandstof aan het debat over dure geneesmiddelen. Zo zijn in Nederland de uitgaven aan kankermedicijnen de afgelopen vijf jaar verdrievoudigd tot rond een miljard euro per jaar. In VS kost een behandeling voor kanker nu tussen de 100.000 en 200.000 dollar per patiënt – bedragen die blijven stijgen. In Nederland heeft (demissionair) minister Schippers (VWS, VVD) dure medicijnen tot speerpunt in haar beleid bestempeld. In de VS is het Congres een onderzoek begonnen naar de prijzen van geneesmiddelen.

De farmaceutische fabrikanten verdedigen de hoge prijs van hun middelen standaard met een verwijzing naar hun grote investeringen in nieuwe medicijnen. Zo raamde Tufts Center for the Study of Drug Development, een instituut dat deels door de industrie wordt betaald, de ontwikkelingskosten op 2,6 miljard dollar (2,7 miljard in prijzen van 2017) per nieuw geneesmiddel. Onafhankelijke onderzoekers van Public Citizen kwamen tot het veel lagere bedrag van 320 miljoen dollar.

Beide berekeningen hebben tekortkomingen, schrijven nu de artsen Vinay Prasad (Oregon Health and Science University) en Sham Malankody (Sloan Kettering Cancer Center). Zo zitten in Tufts-cijfers discutabele posten, terwijl Public Citizen niet alle kosten

heeft meegenomen. Het grootste probleem bij het berekenen van de kosten is het gebrek aan transparantie in de industrie.

Op dat laatste hebben de onderzoekers iets gevonden. Alle beursgenoteerde ondernemingen in de VS moeten zeer gedetailleerde openbare informatie verstrekken aan de SEC, de toezichthouder op de financiële markten. De onderzoekers bekeken de SEC-informatie van farmaceutische bedrijven, die slechts één (kanker)geneesmiddel in portefeuille hebben. Zo wisten ze per bedrijf zeker dat alle kosten en opbrengsten alleen betrekking hadden op dat ene middel. Uiteindelijk bekeken ze zo tien bedrijven van het jaar dat de R&D-uitgaven tot het jaar dat het middel werd toegelaten op de markt.

Zo vonden ze dat het ontwikkelen van een nieuw medicijn 648 miljoen dollar en 7,3 jaar kost. Het gaat hierbij niet om gemiddelden, maar om medianen: cijfers die in het midden van een (in dit geval kleine) cijferreeks liggen. Gezamenlijk gaven tien de bedrijven 7,2 miljard dollar uit aan R&D voor geneesmiddelen, die uiteindelijk 67 miljard omzet opleverden.

Deze berekening heeft ook beperkingen, erkennen de onderzoekers. De dataset is klein en de SEC-cijfers zijn niet honderd procent betrouwbaar. Bovenal zijn veel cijfers niet openbaar. Daarom pleiten de onderzoekers ervoor dat de boeken van farmaceutische bedrijven opengaan.